

Sammenslutningen Af Nærudvalg i Danmark

Til Socialministeriet
Internationalt Kontor
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att. Lasse Højbjerg Helsted
dplhh@sm.dk

SAND, De Hjemløses Hus, d. 14. august

SANDs høringssvar vedrørende Handlingsplan for Social beskyttelse og inklusion

Tak for det første udkast til den nationale handlingsplan. SANDs høringssvar har 3 pointer: Udkastet lever ikke op til det kommissorium der er for de nationale handlingsplaner; det er ikke tilstrækkeligt visionært og tager ikke fat på de strukturelle problemer; og det inddrager ikke brugerne eller andre relevante aktører på hjemløseområdet. SANDs høringssvar afspejler desuden den holdning, at der er alt for mange forhold eller problemstillinger som ikke omtales. Derfor vil vi fokusere på det I har undladt at skrive og i mindre grad kommentere de initiativer udkastet beskriver.

NAP'en set i et større perspektiv

Det er bemærkelsesværdigt at handleplanen ikke forholder sig til de mål det Europæiske Råd godkendte, og som medlemslandene skulle efterleve og redegøre for i de nationale handlingsplaner. De fire velkendte mål er ellers beskrevet i den forrige handlingsplan. Heri omtales der ligeledes 18 indikatorer vedrørende fattigdom og social udstødelse, som skal bruges til at følge udviklingen på området og til at sammenligne landene på tværs. Disse indikatorer er, med få undtagelser, ikke nævnt i det første udkast. En af de væsentligste indikatorer I vælger at tage med, er risikoen for fattigdom, som i dag udgør 11 procent af befolkningen. I undlader at nævne, at der har været en temmelig stor stigning i dette tal siden den første handlingsplan (8,3 procent i 2000, og 9,5 procent i 2003). I stedet vælger I påpege, at det er lavt sammenlignet med andre EU – lande. SAND hæfter sig ved, at I ikke forholder jer til hvordan I vil bremse udviklingen endelige forklare hvorfor udviklingen har fundet sted. Denne udvikling burde give anledning til eftertanke og handlingsanvisninger.

Hvis vi forholder os til de fælles 4 målsætninger for EU landene ser billedet, set fra SANDs side, mindre flatterende ud end det udkastet omtaler.

Det første mål var (burde være):

Deltagelsen i beskæftigelse og adgang for alle til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelser skal fremmes.

Sammenslutningen Af Nærudvalg i Danmark

Ikke nok med at regeringen fjernede beskæftigelsestillægget pr. 1.1.1005 og derved gik stik imod deres mantra: ”Det skal kunne betale sig at yde en ekstra indsats”. De mener også at have fundet de vise sten ved at nedsætte kontanthjælpen som et middel til at tvinge folk ud på arbejdsmarkedet. For hjemløse og udsatte borgere er dette forjættede land ikke-eksisterende, i hvert fald ikke inden for en overskuelig årrække. Her kan det ikke nytte at tænke arbejdsmarkedspolitik. Her må man i første omgang tænke socialpolitisk og tænke i livskvalitet. Det påpeger Aktivloven faktisk også, men efterleves for sjældent.

De udsatte grupper har altså ikke de samme økonomiske muligheder og de har heller ikke adgang de samme rettigheder som stærkere borgere.

Et af de kritikpunkter som Rådet for socialt udsatte også har peget på er, at regeringen i deres fattigdomsrapport fra juni 2004 har erkendt at nedsættelse af kontanthjælpen ikke vil styrke motivationen for aktivering og beskæftigelse for de allersvageste. Ikke desto mindre gælder nedsættelsen også for disse grupper med begrundelsen om at det motiverer dem til arbejdsmarkedet. Man opnår ikke en kortere vej til beskæftigelse, men blot en forringet livskvalitet.

Det andet mål var:

At forebygge risici for social udstødelse.

Der er ingen videnskabelige resultater, som påviser, at en nedskæring af rådighedsbeløbet øger den sociale integration eller på anden måde medvirker til en reintegration i de normales samfund. Tvært imod er der adskillige som peger på det modsatte.

Hvis man vil have hjemløse i arbejde og reintegreret i samfundet, skal man skabe meningsfulde forløb, som giver håb for den enkelte, og aktivere dem i et arbejde, som de finder glæde og stolthed ved at udføre. Udkastet beskriver i floskler denne tankegang, men mangler flere initiativer til at igangsætte en udvikling der fremmer det sociale ansvar på arbejdspladserne.

Den sociale udstødelse forstærkes yderligere af boligprisernes himmelflugt. Der bliver færre og færre boliger lavindkomstgrupperne kan betale; specielt i København er det et problem. I andre byer river man omvendt de bygninger ned hvor huslejen af lav i frygt for at få for mange ”sociale klienter”. Noget tyder i den forbindelse på, at bolig mangelen i København alene skaber hjemløshed. Altså hvor der ikke er andre problemer end bolig mangel. Det gælder specielt blandt etniske grupper

SAND savner visionære beskrivelser af hvordan man kommer en voksende økonomisk ulighed til livs.

Det tredje mål var.

At hjælpe de mest sårbare grupper.

Der er ingen tvivl om, at I har fokuseret på udvalgte områder og gjort en stor indsats for at forbedre forholdene. Det er langt hen ad vejen lykkedes. F.eks. er der kommet et godt supplement til § 94 boformern eller gaden ved opførslen af ”skæve Huse”. Problemet er, at det ikke er tilstrækkeligt at løse sociale og strukturelle problemer med sats-puljemidler. Som allerede nævnt har man lavet nogle strukturelle ændringer i overførselsindkomsterne, som har forringet vilkårene for en lang række borgere. Der skal tænkes langsigtet både i forhold til finansieringen af tiltagene og i forhold til at mindske de udstødende mekanismer i samfundet.

Sammenslutningen Af Nærudvalg i Danmark

Det fjerde mål var.

At mobilisere alle relevante aktører.

Dette fører os samtidig hen til den tredje pointe, at brugerens egne ideer til handlingsplanens indhold og fokuspunkter i alt for ringe grad inddrages. SAND har deltaget i de høringer Socialministeriet har lavet i forbindelse med denne og den forrige handlingsplan, samt deltaget i de tre konferencer der er blevet afholdt med støtte fra Socialministeriet og EU, og i praksis planlagt og afholdt af en række NGO'ere herunder SAND. Resultaterne fra de tre "brugerkonferencer" er ellers yderst velbeskrevne i flere referater og i en samlet rapport. Deltagelsen i konferencerne har ført til mange gode diskussioner og fået brugerne til at føle sig taget alvorligt. Derfor er skuffelsen over den manglende vilje til at tage kritikpunkterne alvorligt og til at bruge forslagene desto større. Ligeledes skal det bemærkes, at en lang række NGO'er på hjemløseområdet i 2005 påpegede, at deres medlemmer følte, at forholdene for de udsatte grupper var blevet dårligere gennem de sidste 4 år, hvilket heller ikke har affødt nogen reaktion.

Derfor mener vi heller ikke at handlingsplanen opfylder det formål den oprindeligt havde. Det er i stedet blevet en retrospektiv gennemgang af de, for øvrigt udmærkede tiltag I har sat i gang for på kort sigt at hjælpe hjemløse og udsatte. Det buede være et visionært og kritisk blik på fattigdomsproblemer og den sociale udstødelse der finder sted i Danmark, samt et bud på hvordan man på lang sigt kan indrette et samfund, som ikke skaber disse problemer.

I forlængelse heraf kan det undre, at spørgsmålet om hvorfor der i et samfund, der de seneste 15 år er blevet væsentligt rigere, ikke har formået at mindske gruppen af hjemløse, ikke italesættes?

Konkrete kritikpunkter

Udkastet til den nationale handlingsplan fokuserer meget på sammenhængen mellem arbejde og inklusion. SAND er enig i regeringens betragtninger om at man ikke skal opgive nogen og hele tiden have for øje, hvordan man kan få folk i arbejde i et eller andet omfang. Omvendt skal det påpeges, at der igennem mange år har været en kommunal praksis for at fastholde folk på kontanthjælp (og tidl. bistandshjælp), frem for at hjælpe folk til at komme videre i deres liv og få afklaret deres arbejdsmarkedsmæssige tilknytning. Det har specielt været vanskeligt at få pensionssager igennem og få bevilget revalidering. Med andre ord har der ikke været taget udgangspunkt i de individuelle forhold den enkelte borger har og kontanthjælpen har ikke været en midlertidig ordning. Det er tydeligt at regeringen lægger vægt på den enkelte borger og på mobilitet i gruppen af kontanthjælpsmodtagere, hvorfor SAND savner konkrete beskrivelser af hvordan ovennævnte problemer løses.

På s. 21. beskrives kommunernes forbedrede mulighed for at yde en mere samlet indsats idet de, når kommunalreformen træder i kraft, får ansvaret for langt flere serviceydelser end tidligere. Sundhedsområdet kommer til at ligge i regionen mens det sociale område overgår til kommunerne. Netop samarbejdet, eller mangel på samme, mellem de to sektorer har ført til alt andet end en helhedsorienteret service for den enkelte borger. Dette problem får man ikke løst med kommunalreformen. Der er til gengæld fare for, idet man antager at samarbejdsmulighederne forbedres, at samarbejdsrelationerne bliver endnu dårligere.

Sammenslutningen Af Nærudvalg i Danmark

På s. 22. skriver I ”På institutionsniveau skal der sammensættes beboer – og brugerråd.” SAND har i flere år kritiseret lovgivningens ”kan – paragraf” for netop ikke at pålægge boformer for hjemløse det rimelige krav at oprette beboer – og brugerråd. Vi bifalder denne ændring i lovgivningen og glæder os til at få endnu bedre arbejdsbetingelser.